

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN ONDERZOEK NAAR DE KWALITEITSVERBETERING

Basisschool Olympia

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 20XU|C1
Onderzoeksnummer : 289823
Datum onderzoek : 27 juni 2016
Datum vaststelling : 12 september 2016

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	16

1 INLEIDING

De inspectie van het Onderwijs heeft op 27 juni 2016 een onderzoek uitgevoerd op basisschool Olympia naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Uit het kwaliteitsonderzoek van de inspectie in juni 2015 kwam naar voren dat met name de kwaliteitsaspecten afstemming, begeleiding en zorg en de (voorwaarden voor) kwaliteitszorg van onvoldoende kwaliteit waren. Met het bevoegd gezag is afgesproken dat de inspectie in juni 2016 deze onderwijskwaliteit opnieuw beoordeelt. Het doel van dit onderzoek is vast te stellen in hoeverre de kwaliteit van het onderwijs is verbeterd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoek de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit de volgende activiteiten:

Vooraf:

- Controleren van de wettelijke voorschriften, waaronder onderwijstijd;
- Analyseren van alle documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.

Tijdens:

- Bestuderen van schooldocumenten waarin de school haar beleid en aanpak op diverse terreinen verwoordt;
- Bijwonen van lessen in Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de onderbouw-, middenbouw- en bovenbouwgroepen;
- Gesprekken met de directie, de intern begeleiders en leraren zijn gevoerd;
- Een eindgesprek met de directie, de intern begeleiders en vertegenwoordigers van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Gedurende het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: leeropbrengsten, leerstofaanbod, onderwijstijd, didactisch handelen, afstemming, begeleiding en zorg en (voorwaarden voor) kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.		•		

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				•
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg		1	2	3	4
10.1	De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			•	
10.2	De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.			•	
10.3	De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			•	
10.4	Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De eindopbrengsten van de Olympiaschool zijn voldoende. Het primaire proces laat in vergelijking met het vorige onderzoek verbeterpunten zien. Vervolgens is de school erin geslaagd om de kwaliteitszorg op een systematische en planmatige wijze in te richten. Hierdoor heeft de school een beter beeld van de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie. Dit beeld biedt de school handvatten om het aanbod en didactisch handelen meer gericht af te stemmen op wat de leerlingen nodig hebben om zich te blijven ontwikkelen. Deze afstemming blijft een punt van aandacht voor de beter presterende leerlingen. Accenten die de school vervolgens binnen de kwaliteitszorg nog moet leggen zijn: het zicht hebben op de opbrengstenanalyses en hier verbeteracties aan koppelen, het volgen van de pedagogische-didactische kwaliteiten van leraren en de versterking van de begeleiding en zorg op school.

De leraren zijn trots op de wijze waarop zij gezamenlijk werken aan de verbetering van de onderwijskwaliteit op de Olympiaschool. Studiedagen, collegiale consultatie en de aansturing van het verbeterproces biedt hen een gedeelde uitdaging en focus om goed onderwijs voor de leerlingen te realiseren.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De totale eindopbrengsten op de Olympiaschool zijn voldoende. Dit oordeel is gebaseerd op de Centrale Eindtoets van de afgelopen drie jaren. De eindopbrengsten van 2016, 2015 en 2014 van de balletafdeling liggen alle boven de ondergrens die de inspectie hanteert voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. Sinds de afgelopen twee jaar geldt dit tevens voor de resultaten voor de leerlingen van groep 8 van de hoofdlocatie.

De school heeft een aantal leerlingen in groep 8 dat een aangepaste leerroute heeft. De ontwikkelingsperspectieven voor deze leerlingen zijn vrij recent opgesteld. De tussentijdse evaluaties tonen aan dat de leerlingen deels het verwachte leerrendement behalen.

Naast de cognitieve opbrengsten volgt de school ook de sociaal-emotionele opbrengsten van haar leerlingenpopulatie met behulp van een landelijk

genormeerd instrument. De inspectie spreekt geen oordeel uit over de sociale opbrengsten van de leerlingen in groep 8 omdat er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn over het jaar 2014. De gegevens van 2015 en 2016 laten in een van de twee groepen acht een onvoldoende score zien. De school heeft dit signaal opgepakt en onderneemt acties om het gevoel van welzijn en betrokkenheid ten positieve te kantelen.

Leerstofaanbod

De Olympiaschool werkt met hedendaagse lesmethoden die de leraren in staat stellen de kerndoelen voor taal en rekenen en wiskunde te behalen. Dit jaar implementeert de school een nieuwe methode voor taal- en spellingonderwijs inclusief een woordenschatlijn. Uit de gesprekken die wij met de school hebben gevoerd en uit het schoolplan en ambities blijkt dat de school meer aandacht aan het woordenschatonderwijs gaat besteden dan voorheen. Gezien de wisselende resultaten op het gebied van begrijpend lezen lijkt dit een goede ontwikkeling. Een van de speerpunten voor schooljaar 2016-2017 betreft het versterken van begrijpend lezen en begrijpend luisteren en woordenschat. In de groepen 1 en 2 werkt de school thematisch en is het aanbod gebaseerd op de tussendoelen van het SLO.

Over een breed aanbod heeft de inspectie met de leerlingen gesproken. Volgens de leerlingen komt het vak beeldende vorming goed tot zijn recht, maar accenten richting techniek ontbreken volgens hen. Een doorgaande leerlijn voor meer- hoogbegaafde leerlingen is tevens een van de ontwikkelpunten voor het volgend schooljaar.

Onderwijstijd

De school besteedt consequent aandacht aan heldere gedragsregels om een rustige en gestructureerde leeromgeving te realiseren. Dit blijkt uit de groepsbezoeken. De leraren spreken de leerlingen aan op deze regels en benoemen gewenst gedrag. Het klassenmanagement van de bezochte leraren toont aan dat er weinig onderwijstijd verloren gaat, zodat de leerlingen tijdig hun instructie krijgen of aan hun opdrachten kunnen werken.

Didactisch handelen en afstemming

Het lesgeven op de Olympiaschool is op de meeste onderdelen van voldoende kwaliteit. Naar aanleiding van het inspectiebezoek in 2015 heeft de school een verbeterplan opgesteld om het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren te versterken. Het activerende directe instructiemodel vormt de basis van het lesgeven van de leraren. De lessen die wij bezocht hebben laten verschillen zien tussen leraren, maar in de meeste gevallen is de uitleg en de taakgerichte werksfeer op orde. De opbouw van de lessen is helder en de lesdoelen worden

duidelijk benoemd. In sommige lessen valt op dat er tijdens de instructie weinig aandacht van de leraar is of leerlingen de uitleg begrijpen. Ook laten leraren soms een kans liggen om de lesstof in een betekenisvolle situatie voor de leerlingen te plaatsen.

De mate van actieve betrokkenheid van leerlingen is voor de school een verbeterpunt (indicator 5.3). Het valt op dat tijdens een aantal klassikale instructiemomenten de leerlingen een niet gemotiveerde of afwezige houding aannemen. Dit verandert in positieve zin zodra de leraren zelf minder aan het woord zijn en de leerlingen actiever aan het denken worden gezet door hen (samenwerkings)opdrachten te geven. Leerlingen met wie wij gesproken hebben, geven aan graag ook op een andere manier te willen leren door praktische opdrachten uit te voeren en niet alleen vanuit de boeken te werken. De leerlingen hebben zelf ook ideeën om meer aangesproken te worden. Zo geven zij aan dat het hun wens is om meer uitdagend onderwijs te krijgen.

De afstemming van de lessen op de verschillen tussen leerlingen volstaat grotendeels. De school werkt volgens de principes van het handelingsgericht werken om op deze wijze het onderwijsaanbod en de bijbehorende instructie af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Een uitwerking hiervan zijn de verschillende aanpakken (1, 2 of 3) die zijn vastgelegd in 'de werkwijze'. Dit vertaalt zich in een afgestemd aanbod en in verschil in verwerkingsopdrachten.

Een sterk punt van de school betreft de afstemming van de onderwijstijd op zowel individueel niveau als op groepsniveau. Zo breidt de school de lestijd voor bepaalde vakgebieden voor leerlingen uit waar ze een ontwikkelingsachterstand hebben opgelopen. Ook op groepsniveau maakt de school keuzes in het uitbreiden van onderwijstijd, hetgeen is gebeurd in groep 8 voor het vak begrijpend lezen.

Een onderdeel van de afstemming vraagt om verbetering en dat betreft de instructie voor de instructieafhankelijke en voor de beter presterende leerlingen (indicator 6.2). De instructie is in de meeste gevallen klassikaal zonder onderscheid in moeilijkheidsgraad voor de verschillende niveaus van de leerlingen. Zo kan de school de afstemming versterken door voor sommige leerlingen veel voorbeelden te geven en andere leerlingen expliciet verbanden te laten leggen naar andere vakgebieden.

Begeleiding en zorg

Een van de drie verbeteronderwerpen van het afgelopen jaar betreft de begeleiding en zorg van leerlingen. Het resultaat van de ingezette interventies op dit gebied is dat de begeleiding en zorg op de Olympiaschool voldoende is in tegenstelling tot een jaar geleden.

Zo volgt de school in alle groepen zowel de cognitieve als de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Een positieve ontwikkeling is dat alle teamleden het principe van het handelingsgericht werken hanteren in hun lessen aan de hand van groepsplannen voor technisch lezen en rekenen en wiskunde. Op basis van onder andere vaardigheidsgroei, het beheersen van bepaalde leerstofonderdelen en de sociaal-emotionele ontwikkeling stelt de school vast welke leerlingen gebaat zijn bij een bepaalde begeleiding. Wat aandacht blijft vragen is het analyseren van de specifieke onderwijsbehoeften. Dit beperkt zich nu tot het in kaart brengen van belemmerende en stimulerende factoren. De informatie hierover verschilt per leraar. Tevens is het lastig vast te stellen in hoeverre de leraren de ontwikkeling van de leerlingen volgen in de 'kleine cyclus'. Week- en dagplanningen bieden hierin weinig inzicht. Indien bepaalde leerlingen zich anders ontwikkelen dan verwacht, houden de meeste leraren diagnostische gesprekken met hen.

De school kan het zicht krijgen op de onderwijsbehoeften van leerlingen versterken door meer aandacht te besteden aan de beter presterende leerlingen door deze behoeften te vertalen naar bepaalde instructievormen, vraagstellingen en andere inhoudelijke opdrachten.

Positief is dat leerlingen die meer of andere ondersteuning nodig hebben dan aangegeven is in de groepsplannen, een apart traject krijgen dat beschreven is in een individueel handelingsplan of groeidocument dan wel ontwikkelingsperspectief. De school heeft aan het begin van het schooljaar voor alle leerlingen die een apart leertraject of een bepaald onderzoek nodig hadden, dit geregeld. Uit het gesprek met de interne begeleiders blijkt dat de school het dyslexieprotocol nu daadwerkelijk inzet bij vermoedens van een achterstand in de leesontwikkeling hetgeen bij het vorig inspectiebezoek niet het geval was.

Kwaliteitszorg

De Olympiaschool heeft het kwaliteitszorgsysteem sterk verbeterd in vergelijking met het vorige inspectiebezoek in juni 2015. Vijf van de zes aspecten zijn nu voldoende tot goed.

Het verbeterplan 'Kwaliteitszorg en evaluaties' vormt de basis van het planmatig en cyclisch opzetten van een adequaat kwaliteitszorgsysteem op de school. Dit plan richt zich onder andere op het goed in beeld brengen van de kenmerken van de leerlingenpopulatie, trendanalyses van de opbrengsten van taal en rekenen en het in kaart brengen van de pedagogische-didactische vaardigheden van het team op schoolniveau. De doelen in het plan heeft de school vertaald naar activiteiten en deze zijn uitgezet in een tijdsfasering en een beschrijving wie er bij de verschillende processen betrokken zijn. Gezien de bereikte doelen van de verschillende verbeterplannen, de teamontwikkeling en de herkenbare

aansturing van de directie en interne begeleiders beoordeelt de inspectie deze indicator 9.4 als goed.

Een andere positieve ontwikkeling is dat zowel de leraren als het managementteam nu zicht hebben op de kenmerken van de leerlingenpopulatie en wat dit betekent voor het onderwijs passend bij de leerlingen op de Olympiaschool. Een van de conclusies van de school is dat de leerlingen meer dan gemiddeld presteren maar dat het aanbod en de ambitie van de school hier onvoldoende op aansloten. Deze bewustwording heeft ertoe geleid dat de school nu per vakgebied werkt met schoolambities om 'meer uit de leerlingen te halen' dan vorig jaar gebeurde.

Ook op het gebied van het analyseren van de leerresultaten heeft de school een verbeterstap gezet. Zo analyseert de school in de rapportage 'kwaliteit van de opbrengsten' per vakgebied en per leerjaar de gerealiseerde resultaten. Hierbij maakt de school onderscheid tussen resultaten van de hoofdlocatie en de groepen 7 en 8 van de balletafdeling. Aan deze analyses verbindt de school acties op korte termijn en langere termijn (volgend schooljaar). Een voorbeeld hiervan is het vakgebied begrijpend lezen. De resultaten zijn schoolbreed gezien wisselend. Een van de interventies die de school gaat inzetten is het afstemmen van het aanbod begrijpend lezen en luisteren op de kenmerken van de leerlingpopulatie en naar de nieuwste inzichten op het gebied van 'goed begrijpend leesonderwijs'.

Het derde actieplan van de school richt zich op het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren. In het kader van kwaliteitszorg heeft de directie door het afleggen van lesbezoeken een totaalbeeld van het pedagogische en didactische vaardigheden van het team. Op basis van deze gegevens bepaalt de school welke vaardigheden op orde zijn en waar mogelijkheden ter verbetering liggen. Zo concludeert de school dat er bijvoorbeeld op het terrein van het werken met coöperatieve werkvormen en het versterken van strategieën voor denken en leren nog winst te behalen is. De school heeft een minimumnorm van 75% gehanteerd voor de kwaliteit van de lessen. In de zeer nabije toekomst zal de school haar ambitie op dit punt moeten verhogen, immers alle leraren zullen moeten beschikken over de benodigde vaardigheden.

De ouders zijn door school over het verbetertraject van het afgelopen jaar geïnformeerd via een ouderavond aan het begin van het schooljaar. De website van de school en de schoolgids geven echter weinig inhoudelijke informatie over het effect van verbeterplannen. De school geeft aan zich in het jaarverslag van

2015-2016 te verantwoorden over de resultaten van alle inhoudelijke inspanningen naar aanleiding van het aangepaste arrangement.

De borging van de ingezette ontwikkelingen staat nog in de kinderschoenen. Om de bereikte kwaliteit vast te houden is een goed borgingssysteem nodig. Daartoe zijn de eerste stappen in de planning van volgend schooljaar. Het is nog te vroeg om de uitwerking hiervan te zien in de praktijk en daarom is de borging nog onvoldoende (indicator 9.5).

Voorwaarden voor de kwaliteitszorg

De Olympiaschool heeft sinds augustus 2015 met inzet van het team en het bestuur een grote vooruitgang geboekt in de uitvoering van de zorgstructuur en in het inrichten van een kwaliteitszorgsysteem. De school realiseert zich dat dit verbeterproces nog in volle gang is, maar de huidige werkwijze biedt vertrouwen voor de verdere voortgang van dit proces. De inspectie beoordeelt de voorwaarden om de kwaliteitszorg verder uit te bouwen als aanwezig en daarmee als voldoende. Zo stuurt de directie, ondersteund door het bestuur, actief het verbeterproces aan. Leraren waarmee we gesproken hebben, geven aan meer eigenaarschap te ervaren bij de schoolontwikkeling door het werken in de ontwikkelteams. Daarnaast geven zij aan dat de school zich ontwikkelt van een 'eilandencultuur' naar een 'professionele cultuur' waar de leraren open staan om met en van elkaar te leren.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De inspectie van het onderwijs kent aan de Olympiaschool het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.